

Перепадя Ф. Л.

Мариупольский государственный университет

Тонких Л. С.

Азовский морской институт

Одесской национальной морской академии

МЕТОДЫ УПРАВЛЕНИЯ ЗАТРАТАМИ НА ОПЛАТУ ТРУДА ПЕРСОНАЛА ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ

Резюме

Рассмотрено планирование объемов операционных затрат на оплату труда персонала промышленных предприятий в связи с показателями объемов капитальных инвестиций в производство и объемов реализованной продукции. Предложено использование методов экономико-математического моделирования, которое позволяет выявить взаимосвязь между отдельными факторами, влияющими на экономические результаты производственной деятельности промышленных предприятий.

Ключевые слова: промышленные предприятия, планирование затрат, капитальные инвестиции, заработная плата, реализованная продукция.

Perepadia F. L.

Mariupol State University

Tonkykh L. S.

Azov Maritime Institute,

National University "Odessa Maritime Academy"

METHODS OF LABOR COSTS MANAGEMENT AT INDUSTRIAL ENTERPRISES

Summary

The article deals with problems of operating expenses planning for personnel salaries at industrial enterprises in connection with the volumes of capital investments in production and sales. It is suggested the use of methods of economic-mathematical modelling, allowing to identify the relationship between the individual factors influencing the economic results of production activities of industrial enterprises.

Keywords: industrial enterprises, costs planning, capital investment, salary, products sold.

УДК 330.322

Татарульєва А. О.

ДВНЗ «Криворізький національний університет»

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПРЯМОГО ІНОЗЕМНОГО ІНВЕСТУВАННЯ

У статті представлені основні результати дослідження тенденцій державного регулювання прямого іноземного інвестування в країнах Центрально-Східної Європи (ЦСЄ). В ході аналізу було виявлено, що більшість країн ЦСЄ застосовують стимулюючі заходи по залученню іноземних інвестицій. Визначено, що країни Центральної та Східної Європи використовують практику обмеження доступу іноземних інвесторів у стратегічні галузі.

Ключові слова: інвестиції, пряме іноземне інвестування, державне регулювання, Центрально-Східна Європа, національна безпека.

Постановка проблеми. Міжнародна інвестиційна діяльність в країнах Центрально-Східної Європи активізувалася наприкінці ХХ ст., особливо це стосується періоду після 1996 р. У цей час спостерігалися активні трансформаційні процеси національних економік цього регіону в результаті розбудови ринкового господарства, високі темпи росту світової економіки, прагнення інвесторів до отримання надприбутків. У свою чергу, світова фінансово-економічна криза 2008-2009 рр. зумовила зменшення потоку інвестицій до цього регіону.

Загальні тенденції державного регулювання прямого іноземного інвестування для країн Центрально-Східної Європи (Болгарія, Естонія, Латвія, Литва, Македонія, Польща, Румунія, Словаччина, Словенія, Угорщина, Україна, Хорватія, Чехія) характерні оскільки їх макросистеми відпо-

відають критеріям: подібність спільного історичного минулого, порівнянність передумов економічного розвитку, відносна подібність параметрів початкового етапу економічних реформ. Також необхідно звернути увагу й на інерційність системної динаміки розвитку. Саме тому досвід країн Центрально-Східної Європи може бути корисним з огляду на «демонстраційний ефект» і запобігання загрозам в процесі стимулювання інвестиційної активності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок в економічну теорію засад державного регулювання прямого іноземного інвестування зробили такі науковці, як Б.В. Губський, В.В. Дергачов, С.В. Захарін, О.Г. Федоренко, Н.Н. Вознесенська та інші.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Разом із тим, незважаючи на вели-

чину та значимість наукових досліджень, присвячених цій проблемі, окремі питання державного регулювання прямого іноземного інвестування залишаються недостатньо вивченими й потребують подальшого дослідження.

Метою статті є дослідження світових тенденцій державного регулювання прямого іноземного інвестування на прикладі країн Центрально-Східної Європи.

Виклад основного матеріалу. Лідерами регіону щодо залучення іноземних інвестицій на сьогодні залишаються Польща, Угорщина, Чехія, Словаччина, на які припадає понад 75% іноземного капіталу, що надходить у країни Центрально-Східної Європи. Припливу прямих іноземних інвестицій в ці країни сприяють позитивні інвестиційні рейтинги міжнародних агентств (Moody's, S&P, Fitch тощо), які відображають політичну та економічну стабільність країн, а також їх сприятливий інвестиційний клімат [1].

Спершу розглянемо ті країни Центрально-Східної Європи, що не є членами ЄС: Македонія та Україна. Задля захисту національних інтересів Македонія у залученні іноземних інвесторів відзначається тим, що для залучення прямих іноземних інвестицій у сектор військової промисловості, виготовлення зброї та наркотичних речовин потрібен дозвіл уряду [2]. Для прямого іноземного інвестування ринок перестраховування закритий взагалі. У сфері телекомунікацій існують обмеження на частку іноземних вкладень в активах компанії, що не може перевищувати 49%. Згідно Закону про страхування [3] частка індивідуального акціонера (фізичної чи юридичної особи) може становити більше 25% вартості з правом управління. У випадку іноземної страхової компанії частка може зрости до 65%, а при наявності спеціального дозволу від Міністерства фінансів – до 80%.

В країні існують зони технологічного та промислового розвитку, в які держава стимулює надходження прямих іноземних інвестицій шляхом зниження ставки податку на прибуток для фізичних осіб та корпорацій до 0% на 10 років, з подальшою фіксацією на рівні 10%, звільнення експортованої продукції від сплати ПДВ та митних платежів, субсидування будівництва до 500 тис євро, надання земель в оренду на 99 років за цінами, нижчими від ринкових.

В Україні прямими іноземними інвестиціями вважаються ті інвестиції, що перевищують 10% статутного капіталу підприємства. Іноземний інвестор може володіти, використовувати, орендувати майно. В той же час, іноземне володіння земельними ділянками несільськогосподарського призначення та під ведення виробничої діяльності є обмеженим [4].

Щодо стимулювання прямого іноземного інвестування в Україні, то іноземні інвестори звільняються від сплати митних зборів на майно, що імпортується в країну та включається в статутний фонд підприємства. Якщо протягом трьох років з часу зарахування прямих іноземних інвестицій на баланс підприємства з іноземними інвестиціями майно, що було ввезене в Україну як внесок іноземного інвестора до статутного фонду зазначеного підприємства, відчужується, у тому числі у зв'язку з припиненням діяльності цього підприємства (крім вивезення іноземної інвестиції за кордон), підприємство з іноземними інвестиціями сплачує ввізне мито, яке обчислюється виходячи з митної вартості цього майна, перерахованої у

валюту України за офіційним курсом валюти України, визначеним Національним банком України на день здійснення відчуження майна [5].

Отже, для цих країн характерним є зниження ставки податку на прибуток юридичних осіб, державні дотації при створенні великих інвестиційних проектів та звільнення від митних платежів при імпорті обладнання. Переважно для захисту національних інтересів доступ іноземних інвестицій обмежується в такі сфери як виробництво та розповсюдження зброї, банківська та страхова діяльність, ЗМІ, телекомунікаційна сфера, розробка надр. Хоча, окремі країни навпаки вважають першочерговим залучення інвесторів у телекомунікаційний сектор (Македонія).

У Болгарії [6] іноземне інвестування регулюється Законом про стимулювання інвестицій від 2007 р. [7] та розпорядженням про застосування закону про стимулювання інвестицій. Застосування цього закону передбачає, що прямі іноземні інвестиції відповідають наступним вимогам, які дозволяють посилити економічну безпеку країни:

а) інвестиції повинні бути пов'язані із створенням нового підприємства, розширенням діючого, з різностороннім розвитком виробництва через випуск нового продукту або фундаментальні зміни всього процесу виробництва на існуючому підприємстві;

б) інвестування у наступні види економічної діяльності:

– промисловість: у високотехнологічну промисловість та у виробництво електроенергії з відновлюваних джерел;

– сектор послуг: у високі комп'ютерні технології, дослідницьку і наукову діяльність, а також у освіту та охорону здоров'я;

– не менше 80% майбутнього прибутку від продукції повинно бути створено наведеними вище видами економічної діяльності;

– не менше 40% витрат на інвестування повинні бути здійснені з власних чи боргових активів інвестора;

– період інвестування в регіоні не повинен бути меншим 5 років від дати початку інвестування;

– створення робочих місць та підтримання зайнятості в регіоні не повинно бути меншим, ніж 3 роки;

– період виконання вимог повинен бути не меншим 3 років від дати надання сертифікату класу інвестицій.

В Естонії для прямого іноземного інвестування відкриті всі галузі, за винятком банківської сфери. Це дозволяє мінімізувати загрози для економічної безпеки. Задля здійснення інвестицій у банківську сферу іноземний інвестор повинен отримати ліцензію, яку видає Банк Естонії. Національний банк може відмовити на підставі ненадійності інвестора, а також при можливості монополізації ринку інвестором. Також необхідно є ліцензія уряду для інвестування у видобувну, транспортну (реконструкція вокзалів, аеропортів, портів), телекомунікаційну сферу, електроенергетичний сектор, водо- та газопостачання, роздрібна торгівля медпрепаратів, виробництво алкогольних та тютюнових виробів та азартні ігри. Спеціальних податкових пільг для іноземних інвесторів немає [8].

В Латвії існують спеціальні економічні зони (СЕЗ), де діє преференційний режим оподаткування: знижені податок на прибуток підприємств, податок на нерухомість, ПДВ, податок з дивідендів, із зарплати адміністративного персо-

налу, платежі за використання інтелектуальної власності [9]. ПДВ не стягується з імпортованих основних засобів, якщо вони будуть використовуватися у довгостроковому інвестуванні. У Латвії іноземці мають право на придбання землі при наявності підписаної двосторонньої інвестиційної угоди (укладеної до 1997 р.) між Латвією та країною походження. При цьому до 2011 р. 51% акцій такої компанії повинно бути у володіння громадян Латвії чи громадян країн ЄС. Пізніше продаж земель громадянам ЄС став вільним. Ще одним видом обмеження є інвестування у сферу телебачення та радіо (не більше 49% акцій). Також іноземці не можуть володіти контрольним пакетом акцій підприємств, що займаються охоронними послугами, авіап перевезеннями, азартними іграми та лотереями.

Литва стимулює здійснення НДіДКР. З початку 2009 р. підприємства, що здійснюють довгострокові інвестиції у створення нового продукту чи послуги, підвищення якості продуктів та послуг, зміну частини технологічного процесу чи запровадження нової технології з міжнародними патентами, можуть розраховувати на зниження суми оподаткування до 50% [10].

Польща [11] може запропонувати іноземному інвесторові відносно безпечний і ліберальний інвестиційний клімат. Інвестиції захищені від нелегальної експропріації; місцева валюта вільно обмінюється на будь-яку тверду валюту в місцевих банках; прибуток може бути конвертований і репатрійований; закордонні інвестори можуть купувати будівлі і земельні ділянки (у більшості випадків після одержання згоди Міністерства внутрішніх справ).

Згідно Багаторічної урядової програми підтримки [12] державна допомога надається підприємствам, що функціонують у сфері біотехнологій, телекомунікації, авіації, автомобілебудівній чи електроніки. Урядова допомога стосується обсягу інвестицій чи кількості новостворених робочих місць. Інші галузі інвестування можуть претендувати на державні гранти за умови великих інвестиційних проектів (220 млн. євро та 500 нових робочих місць). Обсяги фінансування визначаються шляхом індивідуальних переговорів. Також Польща користується допомогою Європейських структурних фондів, що покривають витрати на навчання персоналу, на працевлаштування, на розвиток інфраструктури.

Преференції в оподаткуванні для іноземних інвесторів відсутні за винятком правил діяльності спеціальних економічних зон. Вимоги для ведення бізнесу у СЕЗ є наступні: обсяг прямих іноземних інвестицій повинен становити щонайменше 100 тис. євро; мінімальна власна частка інвестора – 25%; інвестиційний проект повинен тривати ще 5 років після закінчення інвестування; новостворені робочі місця повинні підтримуватися щонайменше 5 років з моменту створення.

В Польщі існують такі заходи залучення іноземних інвесторів [13]:

- інвестиційні гранти, які покривають до 25% інвестиційних витрат;
- гранти зайнятості – до 4 тис. євро за кожне створене робоче місце, але загальна допомога обмежена до суми дворічної зарплати нових працівників;
- гранти на навчання – до 1150 євро на одного працюючого;
- гранти на розвиток інфраструктури, які забезпечуються місцевою владою (до 50% витрат).

Румунія, активно залучаючи прямі іноземні інвестиції, залишає окремі сфери економіки обмеженими для іноземних інвестицій, зокрема банківська сфера, страхування, фінансовий сектор. До обмежень ще можна віднести відсутність права власності на землю для іноземців [14].

Стимулювання надходження прямих іноземних інвестицій до країни здійснюється неоподаткованими методами. До засобів інтенсифікації можна віднести державну допомогу та участь у структурних фондах ЄС, що є характерним для всіх країн-членів ЄС. Преференційне залучення прямих іноземних інвестицій здійснюється у агропромислове виробництво, провідні сектори обробної промисловості, виробництво електроенергії, виробництво енергоощадного обладнання, використання відновлюваних джерел енергії, захист навколишнього середовища, водопостачання та менеджмент відходів, інформатизація та комунікація, НДіДКР.

У Словаччині пряме іноземне інвестування регулюється наступними внутрішніми законами: Закон про допомогу при інвестуванні, Закон про державну допомогу, Закон про податок на прибуток. Державна допомога надається, якщо прямі іноземні інвестиції були спрямовані у промисловість, сферу стратегічних послуг, технологічні центри та туризм. Інвестиційні проекти повинні тривати не менше 3 років [15].

Державна допомога інвестору, що спрямував свої кошти у промисловий сектор надається тоді, коли: створено нове підприємство або розширене діюче, розширено асортимент продукції, що випускається; придбано нове технологічне та промислове обладнання з виробничою метою, мінімальна вартість якого становить 60% від загальної вартості придбаних необоротних матеріальних та нематеріальних активів; придбано необоротні матеріальні та нематеріальні активи на суму не менше 13 млн. євро, 50% вартості цих активів повинно бути покрито власними коштами інвестора; продукція, виробничі процеси, технологічні процеси відповідають екологічним нормам Словаччини; доходи, отримані від здійсненні інвестиційного проекту становлять 80% від загальних доходів інвестора [16].

У Словенії активне залучення прямих іноземних інвестицій відбувається завдяки державним стимулам. До таких стимулів можна віднести податкові пільги, державну фінансову допомогу. В країні існує спеціальна Схема надання грошової допомоги іноземним інвесторам. Цю допомогу інвестори можуть отримати при здійсненні прямого іноземного інвестування у промисловість, сферу стратегічних послуг (логістичні центри, центри для споживачів, регіональні представництва), НДіДКР. При цьому обсяг інвестицій повинен становити: для промисловості – 1 млн. євро, для стратегічних послуг та НДіДКР – 0,5 млн. євро. Крім того кількість новостворених робочих місць повинна бути відповідно 25, 10 та 5. Мінімальна тривалість проекту – 5 років. Станом на 2009 р. сума допомоги становила 5 млн. євро [17].

Щодо Угорщини, то у цій країні допомогу у залученні іноземних інвестицій надає Агентство з розвитку торгівлі та інвестицій. Це Агентство підтримує залучення інвестицій у проекти з високою доданою вартістю шляхом надання багатоцільових послуг: інформація про можливі податкові стимули та субсидії для інвестиційних проектів [18].

Якщо фінансування субсидій зі сторони ЄС відсутнє (Структурний фонд регіонального розвитку), то уряд Угорщини пропонує інвесторам спеціальний комплекс стимулюючих заходів, якщо обсяг інвестицій перевищує 10 млн. євро (для туристичної сфери 50 млн. євро). Цей комплекс стимулів може містити наступні складові [19]: готівкові дотації, що вирішуються в індивідуальному порядку урядом країни; знижка в оподаткуванні; дотації на навчання персоналу; дотації за новостворені робочі місця.

В країні стимулюється розвиток охорони навколишнього середовища, НДіДКР, кінематографія, виготовлення чистих продуктів харчування, розвиток мереж електропостачання та широкопasmовий Інтернет. Тому інвестор при здійсненні прямого іноземного інвестування у вищенаведені сфери у сумі 400 тис. євро має право на податкові пільги.

Хорватська інституційна база характеризується тим, що у цій країні відсутнє спеціальне законодавство щодо іноземного інвестування. Регулюючі правила прописані у Законі про комерційні компанії, Законі про приватизацію, Законі про стимулювання інвестицій, Законі про оподаткування, антикорупційному законодавстві, Законі про банки і банківську діяльність, Законі про приватну власність [20].

При заснуванні підприємства додаткової реєстрації чи ліцензування потребують підприємства у банківській, фінансовій, телекомунікаційній сферах. Також задля захисту від спекулятивних атак та посилення економічної безпеки був встановлений мінімальний розмір прямих іноземних інвестицій у певні сфери. Для страхової сфери, якщо компанія хоче здійснювати страхування життя, мінімальний розмір інвестицій становить 1,5 млн. дол. США, 0,7 млн. дол. США – при здійсненні специфічних видів страхування (але не життя), 2 млн. дол. США – при здійсненні решти страхових операцій, що не пов'язані із страхуванням життя, 2 млн. дол. США – при перестрахованні. Реєстрація банків може проходити тільки у формі відкритого акціонерного товариства із обмеженою відповідальністю, з

мінімальною сумою в розмірі 3,6 млн. дол. США. Регулювання компанії телекомунікаційної сфери здійснюється урядом.

В Чехії інвестування в національну економіку регулюється Законом про інвестиційні стимули, та Урядовою інструкцією, що обумовлює допустиму державну допомогу. Стимули, які застосовує держава до іноземних інвесторів, що відповідають певним критеріям, є наступними: податкові стимули: зниження ставки корпоративного податку до 5 років для нових компаній; часткове зниження ставки корпоративного податку до 5 років для існуючих компаній; фінансова підтримка при створенні нових робочих місць; фінансова допомога при навчанні нового персоналу; продаж державних земельних ділянок за пільговими цінами [21].

Держава надає грошову допомогу інвестору при створенні нових робочих місць з розрахунку до 2 тис. євро за 1 робоче місце, а також кошти з навчання персоналу покриваються на 35%. Ці пільги діють тільки в регіонах, де рівень безробіття перевищує середній рівень безробіття по країні на 50%. Також держава може надавати земельні ділянки чи земельні ділянки з інфраструктурою, що належать державі чи муніципалітетам, за пільговими цінами, за умови, що власники погоджуються з такою пільговою передачею.

Висновки і пропозиції. Дослідження прямого іноземного інвестування в країнах Центрально-Східної Європи дозволяє стверджувати, що успіх низки країн цього регіону в залученні прямих іноземних інвестицій обумовлюється географічним чинником, наявністю природних ресурсів, успішними приватизаційними процесами в кінці ХХ ст., а також ефективною державною політикою.

В ході аналізу було виявлено, що більшість країн Центрально-Східної Європи здійснюють стимулюючі заходи щодо залучення іноземних інвестицій. Разом із цим, для усіх країн регіону характерна практика обмеження доступу іноземних інвесторів у стратегічні галузі, що є необхідним елементом національної безпеки. Як правило, це стосується банківської та страхової сфер.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт рейтингового агентства Fitch : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.fitchratings.com/search/Search.faces?N=4294955929>.
2. Investment policy review the former Yugoslav Republic of Macedonia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/en/Publications_Library/DIAECPB2011D3_en.pdf.
3. Insurance supervision law Macedonia: [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.aso.mk/dokumenti/regulativa/zakoni/LAW%20ON%20SUPER_VISION_EN_web.pdf.
4. FDI profile: Ukraine : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdostat/docs/wid_cp_ua_en.pdf.
5. Закон України Про режим іноземного інвестування : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80?test=XX7MfyrCSgkyWOTIZiA6KoxLHI4eos80msh8Ie6>.
6. FDI profile: Bulgaria : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdostat/docs/wid_cp_bg_en.pdf.
7. Regulations for Application of the Investment Promotion Act : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.investnet.bg/bulgarian-economy/Investment_Incentives/investment-promotion-act.aspx.
8. FDI profile: Estonia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdostat/docs/wid_cp_ee_en.pdf.
9. Налоговые льготы : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.liaa.gov.lv/rus/poowrenija_biznesa/nalogovye_lgoty/.
10. R&D projects and investments into new technologies [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.lda.lt/en/FEZWithTax.
11. FDI profile: Poland : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdostat/docs/wid_cp_pl_en.pdf.
12. Programme of support of investments of considerable importance for Polish economy for years 2011-2020 : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.paiz.gov.pl/governmental_grants.
13. Investor's Guide – Poland. How to do Business : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.paiz.gov.pl/publications/how_to_do_business_in_poland.
14. FDI profile: Romania : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdostat/docs/wid_cp_ro_en.pdf.

15. FDI profile: Slovakia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdistat/docs/wid_cp_sk_en.pdf.
16. Regional aid – Investment Incentives : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.sario.sk>.
17. FDI profile: Slovenia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdistat/docs/wid_cp_si_en.pdf.
18. FDI profile: Hungary : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdistat/docs/wid_cp_hu_en.pdf.
19. Investing guide Hungary : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.hita.hu/en/Content.aspx?ContentID=d6b7edb4-17aa-42a4-8d70-470fa0f74895>.
20. FDI profile: Croatia : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdistat/docs/wid_cp_ct_en.pdf.
21. FDI profile: Czech republic : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://unctad.org/Sections/dite_fdistat/docs/wid_cp_cz_en.pdf.

Татарульєва А. А.

ГВУЗ «Криворожський національний університет»

ЗАРУБЕЖНИЙ ОПЫТ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ПРЯМОГО ИНОСТРАННОГО ИНВЕСТИРОВАНИЯ

Резюме

В статье представлены основные результаты исследования тенденций государственного регулирования прямого иностранного инвестирования в странах Центрально-Восточной Европы (ЦВЕ). В ходе анализа было выявлено, что большинство стран ЦВЕ использует стимулирующие меры по привлечению иностранных инвестиций. Выявлено, что страны Центральной и Восточной Европы используют практику ограничения доступа иностранных инвесторов в стратегические отрасли.

Ключевые слова: инвестиции, прямое иностранное инвестирование, государственное регулирование, Центрально-Восточная Европа, национальная безопасность.

Tatarulieva A. O.

SHEI «Kryvyi Rih National University»

FOREIGN EXPERIENCE OF STATE REGULATION OF FOREIGN DIRECT INVESTMENT

Summary

The article presents main research results of trends in state regulation of foreign direct investment in the countries of Central and Eastern Europe (CEE). According to the analysis results, most countries of Central and Eastern Europe are supposed to create incentives to attract foreign investment. It is also determined that the countries of Central and Eastern Europe use the practice of restricting access of foreign investors to strategic sectors.

Keywords: investments, foreign direct investment, state regulation, Central Eastern Europe, national security.

УДК 334.764.2

Торосян Г. А.

Національний університет біоресурсів і природокористування України

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА ОБСЛУГОВУВАЛЬНА КООПЕРАЦІЯ ЯК ЕЛЕМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ КРАЇНИ

Стаття присвячена вивченню сільськогосподарської обслуговуючої кооперації та її впливу на рівень продовольчої безпеки країни. Проаналізовано сучасний стан національної продовольчої безпеки, основні стратегічні напрямки її підтримки зі сторони держави. Дано пояснення місця сільськогосподарської обслуговуючої кооперації в питаннях забезпечення продовольчої безпеки країни та розвитку сільських територій України.

Ключові слова: кооперація, сільськогосподарська обслуговуюча кооперація, сільськогосподарський обслуговуючий кооператив, сільська територія, розвиток села, продовольча безпека країни.

Постановка проблеми. Продовольча безпека – це забезпечення такого рівня і якості життя суспільства територіальних громад, сім'ї, особи, який гарантує соціально-економічну стабільність.

Забезпечення національної продовольчої безпеки держави вимагає підтримки вітчизняних сільськогосподарських товаровиробників, вжиття

заходів імпортного контролю з метою захисту українських виробників від іноземної інтервенції.

Як один з інструментів вирішення цієї проблеми, в межах територіальних сільських громад, доцільно розглядати сільськогосподарську обслуговуючу кооперацію, тобто добровільне об'єднання сільськогосподарських товаровиробників, зокрема